

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 แผนการจัดประสบการณ์ ที่ 1 เรื่อง การสวดมนต์แปล บทพุทธคุณ เวลา 1 คาบ (55 นาที)
 สอนและฝึก วันที่..... เดือน ..... พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

---

1. สาระสำคัญ

ความศรัทธาในจริยาวัตรของพระพุทธเจ้าเพื่อบริหารจัดการให้ยึดมั่นในพระรัตนตรัย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเชิงพฤติกรรม

- 1) นักเรียนมีรู้อและเข้าใจในความหมายของบทสวดพระพุทธคุณในแต่ละบท เพื่อนำไปประยุกต์ในการบริหารจัดการของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันได้
- 2) นักเรียนสามารถบอกความหมายของการบริหารจัดการตามบทสวดกล่าวสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้าได้
- 3) นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการบริหารจัดการตามจริยาวัตรในบทสวดสรรเสริญคุณพระพุทธเจ้าทั้ง 9 ได้
- 4) นักเรียนสามารถปฏิบัติการบริหารจัดการตามแบบฝึกการบริหารจิตได้ถูกต้อง
- 5) นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบย่อยเรื่องการสวดมนต์แปลบทพุทธคุณได้ 80% ขึ้นไป

3. สาระการเรียนรู้

บทสวดมนต์ บทพุทธคุณ 9 บท

อิตปิ โส ณะคะวา	เพราะเหตุอย่างนี้ , พระผู้มีพระภาคเจ้าฉันนั้น,
อะระหัง	เป็นผู้ไกลจากกิเลส,
สัมมาสัมพุทธโธ	เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,
วิชชาจะระณะสัมปันโน	เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ,
สุคะโต	เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี,
โลกะวิทู	เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง,
อะนุตตะโร ปรริสัทธัมมะสาระถิ,	เป็นผู้สามารถฝึกนุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มี
	ใครยิ่งกว่า,
สัตถา เทวะมะนุสสานัง	เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย,
พุทธโธ	เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม,
ณะคะวา	เป็นผู้มีความจำเริญจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์,

ตะมะหัง ณะคะวันตัง อะภิปุชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง, เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น,

ตะมะหัง ณะคะวันตัง สิริสะนานะมามิ, ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,
ด้วยเศียรเกล้า,

(กราบระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าว่า พุทโธ เม นาโถ)

4. กิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติ

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมในห้องพระหรือห้องจริย
ของโรงเรียน แล้วนั่งอยู่ในอาการสำรวมพร้อมที่จะสวดบทบูชาพระรัตนตรัยแปล

4.1.2 อาจารย์ผู้สอนแจกแบบฝึกการสวดมนต์ บทพระพุทธคุณ
พร้อมคำแปล

4.1.3 อาจารย์ผู้สอน บอกความสำคัญและจุดประสงค์ในการสวดมนต์แปล
แก่นักเรียน

4.1.4 อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนกราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน

4.1.5 อาจารย์ผู้สอน ให้นักเรียนกล่าวคำอภayaและจิตใจต่อการปฏิบัติ

4.2 ขั้นสอนหรือการปฏิบัติ

4.2.1 อาจารย์ผู้สอนเริ่มต้นเสียงสวดมนต์บทพุทธคุณแปลทำนองสรภัญญ์

4.2.2 เมื่อสวดมนต์แปลเสร็จ พักสำรวมจิตระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า
ประมาณ 5 นาที เสร็จแล้วอาจารย์ผู้สอน สนทนาถึงบทสวดที่ได้สวดผ่านไป แล้ว ทั้ง 9 บท
บอกถึงความสำคัญ และข้อปฏิบัติของพระพุทธเจ้าที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ใน
การบริหารจิตในชีวิตประจำวันของนักเรียน พร้อมแจกแบบทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกชุดที่ 1
ให้นักเรียน

4.3 ขั้นสรุป

4.3.1 นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปถึงจริยาวัตรและคุณของ
พระพุทธเจ้าทั้ง 9 ประการ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

4.3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกการบริหารจิตตามหลัก
อานาปานสติ

4.3.3 อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามในเรื่องที่สงสัยหรือไม่
เข้าใจ พร้อมเฉลยแบบฝึกทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกการบริหารจิตเมื่อสมควรแก่เวลา อาจารย์
ผู้สอนและนักเรียนกราบพระรัตนตรัย สวดบทบูชาพระรัตนตรัยโดยย่อ พร้อมกัน

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 5.1 พระพุทธรูป เครื่องบูชาพระรัตนตรัย
- 5.2 แบบฝึกการบริหารจิต เรื่องการสวดมนต์บทพุทธคุณ พร้อมคำแปล
- 5.3 ห้องจริยธรรม
- 5.4 ห้องสมุด

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด

- 6.1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายเรื่อง
- 6.1.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

6.2 เครื่องมือวัดผล

- 6.2.1 แบบทดสอบท้ายเรื่อง
- 6.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.3 เกณฑ์การประเมินผล

- 6.3.1 นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ไม่ต่ำกว่า 80 %
- 6.3.2 สังเกตการออกเสียงอักขระ ขณะสวด การสนทนา การตั้งใจปฏิบัติ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- 7.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
- 7.2 ให้นักเรียนทำความเข้าใจด้วยคำถามแบบอัตนัย ท้ายเรื่อง ตอนที่ 2

8. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง .....

9. บันทึกหลังการสอน

9.1 ผลการสอน

.....
.....

9.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์สอนประจำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

*****

แบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ
แบบฝึกที่ 1 เรื่อง การสวดมนต์แปล บทพุทธคุณ

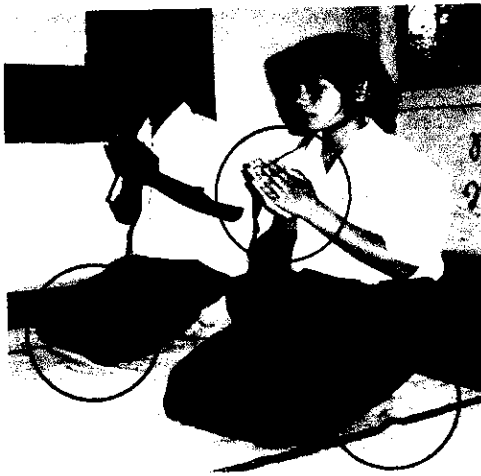
ขั้นเตรียม(ขั้นคิด)

1. นั่งในอาการสำรวม หลับนั่งท่าเทพริศา ชายนั่งท่าเทพบุตร เตรียมกราบ ดังรูปภาพ

ลำดับที่ 1

2. กราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน 3 ครั้งกล่าวคำมอบตัวแล้วสวดบทสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

3. กล่าวคำมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติ มีคำกล่าวดังนี้

อุกาสะ อุกาสะ ณ โอกาสบัดนี้ ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติ เพื่อกระทำให้แจ้งในคำสอนและการปฏิบัติ ด้วยการสวดสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าจะตั้งสติกำหนดรู้ในคุณของพระพุทธเจ้า ขอขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ จงบังเกิดมีในขันธสันดาน ในเวลาเร็วพลัน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขั้นปฏิบัติ (ขั้นสมาธิ)

1. เริ่มการสวดบทบูชาพระรัตนตรัยแล้วต่อด้วยบทสวดพุทธคุณแปลดังนี้
 อิมินา สักกาเรนะ ตัง พุทฺธัง อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,
 อิมินา สักกาเรนะ ตัง ฐัมมัง อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระธรรมนั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,
 อิมินา สักกาเรนะ ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระสงฆ์สาวกหมู่ นั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,
 อระหัง สัมมา สัมพุทฺโธ ภะคะวา.

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, คับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
 สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ. ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น
 ผู้เบิกบาน,

(กราบระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าว่า พุทฺโธ เม นาโถ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ฐัมโม. พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า,
 ตรัสไว้ดีแล้ว,

ฐัมมัง นะมัสสามิ. ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม,

(กราบระลึกถึงคุณของพระธรรมว่า ฐัมโม เม นาโถ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ. พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
 ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆัง นะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์,

(กราบระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ ว่า สังโฆ เม นาโถ)

ปุปฺพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทฺธัสสะ ภะคะวะโต ปุพฺพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น,

อะระหะโต ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส,

สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง, (ว่า ๓ ครั้ง)

พุทธาภิตติง

(หันทะ มะยัง พุทธาภิตติง กะโรมะ เส)

อิติปิ โส ณะคะวา เพราะเหตุอย่างนี้ๆ, พระผู้มีพระภาคนั้น,
 อะระหัง เป็นผู้ไกลจากกิเลส,
 สัมมาสัมพุทธโร เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,
 วิชชาจะระณะสัมปันโน เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ,
 สุกะโต เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี,
 โลกะวิทู เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง,
 อะนุตตะโร ปะริสัทธัมมะสาระถิ, เป็นผู้สามารถฝึกบรูษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มี
 ใครยิ่งกว่า,
 สัตถา เทวะมะนุสสานัง เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย,
 พุทธโร เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม,
 ณะคะวา เป็นผู้มีความจำเริญจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์,
 ตะมะหัง ณะคะวันตัง อะภิปุชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
 พระองค์นั้น,
 ตะมะหัง ณะคะวันตัง สิริสะนานะมามิ, ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า
 พระองค์นั้น, ด้วยเศียรเกล้า,

(กราบระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าว่า พุทธโร เม นาโถ)

2. นั่งหลับตาสงบนิ่งระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า ประมาณ 5 นาที

3. สมควรแก่เวลาให้นักเรียนคลายจิตออกจากสมาธิ

ขั้นสรุป (ขั้นปัญญา)

1. พระพุทธองค์ ทรงเป็นผู้หมดจดแล้ว สอนผู้อื่นตามได้ เรียกว่า เป็นตัวอย่างที่ดี แล้วสอนคนอื่นได้ด้วย ภาษาบาลีมีสุภาษิตว่า ขณวาที ตถากาโร พุคเช่นโร ก็ควรทำเช่นนั้น.
2. พระพุทธองค์ทรงปราชญ์เป็เรื่องด้วยความรู้และถึงพร้อมด้วยความประพตติดี
3. พระพุทธองค์ทรงดำรงพระองค์เองด้วยอริยมรรค มีองค์ 8 อย่างสม่าเสมอ จึงเข้าถึงพระนิพพานได้
4. เมื่อเรามีความรู้และความเข้าใจแล้ว ย่อมเข้าใจปัญหาต่างๆ ทั้งของตนเองและคนอื่นได้
5. พระพุทธองค์ทรงเป็นนักศึกษามนุษย์และเทวดาให้เป็นคนดีอย่างสุดยอด และสุดยอดบุคคลผู้มีจิตวิทยาที่ดีเยี่ยม เช่น การสอนองคฺุติมาล การสอนพระวักกฺลิ ผู้หลงใหลในรูปของพระพุทธเจ้า เป็นต้น

6. พระพุทธองค์ เป็นผู้ที่ฉลาดทั้งเรื่องของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

*****

แบบทดสอบท้ายเรื่อง ที่ 1

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ทับ ก , ข , ค , หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. บทสวดพระพุทธคุณ มีการกล่าวสรรเสริญของพระพุทธเจ้า กี่บท?

ก. 6 บท	ข. 9 บท
ค. 11 บท	ง. 15 บท
2. บทสวดที่ว่า “สุคโต” แปลว่า ผู้ไปดีแล้ว มีความหมายตรงกับข้อใด?

ก.เสด็จไปด้วยราชรถ	ข.เสด็จไปพระราชวัง
ค.เสด็จไปสวรรค์	ง.เสด็จเข้าสู่พระนิพพาน
3. ผู้ได้ชื่อว่า “สุคโต ผู้ไปดีแล้ว” จะต้องดำเนินไปด้วยวิธีการตามข้อใด?

ก. คีล	ข.สมาธิ
ค.ปัญญา	ง.อริยมรรค มีองค์ 8
4. พุทธคุณข้อใด พุถึงการบริหารจิตที่ดี?

ก.อะระหัง	ข.สัมมาสัมพุทธโ
ค.วิชชาจะระณะสัมปันโน	ง.สุคะโต
5. ผู้ฝึกจิตดีแล้วมีคุณประโยชน์ตามพุทธพจน์ ข้อใด?

ก.ทำให้สวย	ข.ทำให้รวย
ค.ทำให้มีความสุข	ง.ทำให้ถึงสวรรค์

*****

ตอนที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

1. จงอธิบายความหมายและความสำคัญของคำว่า “วิชาจะระณะสัมปโน”.

.....

.....

.....

2. จงวิเคราะห์บทสวดที่ว่า “สุกะโต ผู้ไปดีแล้ว”.

.....

.....

.....

*****

เฉลยแบบทดสอบท้ายเรื่อง ตอนที่ 1

*****

1. ข้อ ข	เพราะ บทสวดสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้ามี 9 บท
2. ข้อ ง	เพราะพระพุทธเจ้าเสด็จเข้าไปสู่พระนิพพาน
3. ข้อ ง	เพราะเส้นทางอริยมรรค ประกอบด้วย สីล สมาธิ ปัญญา ทั้ง 3
4. ข้อ ค	เพราะผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมย่อมมี มาแต่การบริหารจิตได้ดี
5. ข้อ ค	เพราะสุภายศรับรองว่า จิตที่ฝึกดีแล้วย่อมนำสุขมาให้

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 แผนการจัดประสบการณ์ ที่ 2 เรื่อง การสวดมนต์แปล บทซัมมคุณ เวลา 1 คาบ (55 นาที)
 สอนและฝึก วันที่..... เดือน ..... พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

1. สาระสำคัญ

ความศรัทธาในคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อบริหารจัดการให้ยึดมั่นในพระรัตนตรัย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเชิงพฤติกรรม

- 1)นักเรียนมีรู้และเข้าใจในความหมายของบทสวดซัมมคุณ ในแต่ละบท เพื่อนำไปประยุกต์ในการบริหารจัดการของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้
- 2)นักเรียนสามารถบอกความหมายของการบริหารจัดการตามบทสวดกล่าวสรรเสริญคุณพระธรรมได้
- 3)นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการบริหารจัดการตามจริยาวัตรในบทสวดสรรเสริญคุณพระธรรมทั้ง 6 ได้
- 4)นักเรียนสามารถปฏิบัติการบริหารจิตตามแบบฝึกการบริหารจิตได้ถูกต้อง
- 5)นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบย่อยเรื่องการสวดมนต์แปลบทซัมมคุณได้ 80%ขึ้นไป

3. สาระการเรียนรู้

บทสวดมนต์ พระซัมมคุณ 6

สะวากขาโต ภะกะวะตา ชัมโม, พระธรรม, เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้
 ครัสไว้ดีแล้ว,

สังทิฏฐิโก เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วย
 ตนเอง,

อะกาลิโก เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล,

เอหิปปัสสิโก เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า, ท่านจงมาดูเถิด,

โอปะนะชิโก, เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว,

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ, เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน,

ตะมะหัง ชัมมัง อะภิปุชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น,

ตะมะหัง ชัมมัง สิริसानะยามิ, ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น, ด้วยเศียรเกล้า,

(กราบระลึกถึงคุณของพระธรรมว่า ชัมโม เม นาโถ)

4. กิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติ

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมในห้องพระหรือห้องจริยของโรงเรียน แล้วนั่งอยู่ในอาการสำรวมพร้อมที่จะสวดบทบูชาพระรัตนตรัยแปล

4.1.2 อาจารย์ผู้สอนแจกแบบฝึกการสวดมนต์ บทธรรมคุณ พร้อมคำแปล

4.1.3 อาจารย์ผู้สอน บอกความสำคัญและจุดประสงค์ในการสวดมนต์แปลแก่นักเรียน

4.1.4 อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนกราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน

4.1.5 อาจารย์ผู้สอน ให้นักเรียนกล่าวคำมอภาย และจิตใจต่อการปฏิบัติ

4.2 ขั้นสอนหรือการปฏิบัติ

4.2.1 อาจารย์ผู้สอนเริ่มต้นเสียงสวดมนต์บทธรรมคุณแปลทำนองสรภัญญ์

4.2.2 เมื่อสวดมนต์แปลเสร็จ พักสำรวมจิตระลึกถึงคุณของพระธรรมประมาณ 5 นาที เสร็จแล้วอาจารย์ผู้สอน สนทนาถึงบทสวดที่ได้สวดผ่านไปแล้ว ทั้ง 6 บทบอกถึงความสำคัญ และข้อปฏิบัติของพระพุทธเจ้าที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในชีวิตประจำวันของนักเรียน พร้อมแจกแบบทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกแก่นักเรียน ชุดที่ 2 ให้แก่นักเรียน

4.3 ขั้นสรุป

4.3.1 นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้ง 6 ประการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

4.3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ

4.3.3 อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามในเรื่องที่สงสัยหรือไม่เข้าใจ พร้อมเฉลยแบบฝึกทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกการบริหารจิตเมื่อสมควรแก่เวลา อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนกราบพระรัตนตรัย โดยย่อพร้อมกัน

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

5.1 พระไตรปิฎกหรือหนังสือคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

5.2 แบบฝึกการบริหารจิต เรื่องการสวดมนต์บทธรรมคุณ พร้อมคำแปล

5.3 ห้องจริยธรรม

5.4 ห้องสมุด

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด

6.1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายเรื่อง

6.1.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม

6.2 เครื่องมือวัดผล

6.2.1 แบบทดสอบท้ายเรื่อง

6.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.3 เกณฑ์การประเมินผล

6.3.1 นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ไม่ต่ำกว่า 80 %

6.3.2 สังเกตการออกเสียงอักขระ ขณะสวด การสนทนา การตั้งใจปฏิบัติ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

7.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

7.2 ให้นักเรียนทำความเข้าใจด้วยคำถามแบบอัตนัย ท้ายเรื่อง ตอนที่ 2

8. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง .....

9. บันทึกหลังการสอน

9.1 ผลการสอน.....

9.2 ปัญหาและอุปสรรค.....

9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์สอนประจำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

*****

แบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ
แบบฝึกที่ 2 เรื่อง การสวดมนต์แปล บทธรรมคุณ

ขั้นเตรียม (ขั้นศีล)

1. นั่งในอาการสำรวม หึงนั่งท่าเทพริดา ชายนั่งท่าเทพบุตร เตรียมกราบ ดังรูปภาพ

ลำดับที่ 1

2. กราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน 3 ครั้ง กล่าวคำมอบตัวแล้วสวดบทสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

3. กล่าวคำมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติ มีคำกล่าวดังนี้

อุกาสะ อุกาสะ ณ โอกาสบัดนี้ ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติ เพื่อกระทำให้แจ้งในคำสอนและการปฏิบัติ ด้วยการสวดสรรเสริญคุณของพระธรรม ข้าพเจ้าจะตั้งสติกำหนดรู้ในคุณของพระธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า ขอขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ จงบังเกิดมีในชั้นรัตนदानในเวลาเร็วพลันตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขั้นปฏิบัติ (ขั้นสมาธิ)

1. เริ่มการสวดบทบูชาพระรัตนตรัยแล้วต่อด้วยบทสวดธัมมคุณแปลดังนี้

อิมิโน สักกาเรนะ ตัง พุทฺธัง อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,

อิมิโน สักกาเรนะ ตัง ธัมมํ อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระธรรมนั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,

อิมิโน สักกาเรนะ ตัง สังฆํ อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระสงฆ์สาวกหมู่หนึ่ง, ด้วยเครื่องสักการะนี้,
อะระหัง สัมมา สัมพุทฺโธ ะคะวา.

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

พุทฺธัง ะคะวันตัง ะภิวาเทมิ. ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น
ผู้เบิกบาน,

(กราบระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าว่า พุทฺโธ เม นาโถ)

สะวาภาโต ะคะวะตา ธัมโม. พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า,
ตรัสไว้ดีแล้ว,

ธัมมํ นะมัสสามิ. ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม,

(กราบระลึกถึงคุณของพระธรรมว่า ธัมโม เม นาโถ)

สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ. พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆังนะยามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์,

(กราบระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ว่า สังโฆ เม นาโถ)

ปฺพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทฺธัสสะ ะคะวะโต ปฺพพะภาคะนะมะการัง ะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ะคะวะโต ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,

อะระหะโต ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส,

สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง, (ว่า ๓ ครั้ง)

ธัมมาภิกขุติง

(หัตถะ มะยัง ธัมมาภิกขุติง กะโรมะ เส)

สรวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, พระธรรม, เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้
ตรัสไว้แล้ว,
สัตถิภูติโก เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ ฟังเห็นได้ด้วย
ตนเอง,
อะกาลิโก เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล,
เอหิเปตติโก เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า, ท่านจงมาดูเถิด,
โอปะนะยิโก, เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว,
ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ, เป็นสิ่งที่ผู้รู้รู้ได้เฉพาะตน,
ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น,
ตะมะหัง ธัมมัง สิริสะนานะมามิ, ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น, ด้วยเศียรเกล้า,
(กราบระลึกถึงคุณของพระธรรมว่า ธัมโม เม นาโต)

2. นั่งหลับตาสงบนิ่งระลึกถึงคำสอนและความมีพระมหากรุณาธิคุณของ
พระพุทธเจ้า ประมาณ 5 นาที

3. สมควรแก่เวลา ให้นักเรียนคลายจิตออกจากสมาธิ
ขั้นสรุป (ขั้นปัญญา)

1. พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ที่ทรงตรัสรู้ชอบ ได้ด้วยพระองค์ทรงทนต่อ
การทดลองเช่น ภาษาบาลีมีสุภาษิตว่า ธมโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี พระธรรมย่อมรักษา
ผู้ปฏิบัติตามพระธรรมเป็นปกติเท่านั้น

2. พระธรรมคำสอน เป็นธรรมชาติที่อยู่คู่กับโลกมานาน ผู้ปฏิบัติเท่านั้นจึงรู้ซึ่ง
เหมือนผู้หิวข้าวหนักจึงรู้คุณค่าของข้าวบูด ชิจจุฉา ปรมา โรคา ความหิวเป็นโรคอย่างยิ่ง

3. พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ไม่สลายไปตามกาลเวลา พระพุทธองค์
ปรินิพพานไปนานแล้ว แต่พระธรรมก็ยังอยู่

4. เมื่อเรามีความรู้และความเข้าใจแล้ว เราต้องนำมาตรวจสอบตนเองอย่างเสมอด้วย

5. พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงคุณค่าของพระธรรมว่ามีคุณค่า ต่อเมื่อนำมาปฏิบัติด้วยตนเอง
เท่านั้น เพราะเป็นสิ่งที่รู้ได้เฉพาะบุคคลเท่านั้น อุกฺขาตาโร ตถาคตา พระตถาคตเป็นแต่
เพียงผู้บอกเท่านั้น

*****

แบบทดสอบท้ายเรื่อง ที่ 2

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ทับ ก, ข, ค, หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. บทสวดสรรเสริญคุณของพระธรรม มีกี่บทสวด?

ก. 6 บท	ข. 7 บท
ค. 8 บท	ง. 9 บท
2. บทสวดที่ว่า “ สัมทัญญูโก ” มีความหมายตรงกับข้อใด?

ก. ผู้ปฏิบัติย่อมรู้อย่างถ่องแท้เอง	ข. ผู้ปฏิบัติย่อมเข้าใจเอง
ค. ผู้ปฏิบัติสอนผู้อื่นได้	ง. ผู้สอนย่อมเข้าใจเอง
3. บทสวดที่ว่า “อะกาลิโก” มีความหมายตรงกับข้อใด?

ก. แดง หิวข้าวในเวลาเช้า	ข. เขียว นั่งอ่านหนังสือเรียนที่บ้าน
ค. แมว นิ่งตากแดดในฤดูหนาว	ง. นภา มีหน้าที่ต้องไปเรียนหนังสือ
4. บทสวดใดตามข้อใดแสดงถึงเรื่องการบริหารจิต?

ก. สัมทัญญูโก	ข. เอหิเปตสิโก
ค. โอปะนะยิโก	ง. เวทิตัพโพวัญญู
5. ความว่า “ผู้รู้ย่อมรู้ได้เฉพาะตน” หมายถึงข้อใด?

ก. รู้การคูณเลข	ข. รู้การเขียนภาษาไทย
ค. รู้ระยะทางถึงกรุงเทพ	ง. รู้การหิวและการอิ่ม

*****

ตอนที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้เข้าใจความ

1. จงอธิบายความหมายและความสำคัญของคำว่า “เอหิเปสสิโก”.

.....
.....
.....

2. “ธรรมที่พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ดีแล้ว” กล่าวโดยย่อพระพุทธองค์กล่าวอย่างไร?

.....
.....
.....

*****

เฉลยแบบทดสอบท้ายเรื่อง

*****

ข้อ 1.ก

ข้อ 2.ก

ข้อ 3.ข

ข้อ 4.ค

ข้อ 5.ง

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 แผนการจัดประสบการณ์ ที่ 3 เรื่อง การสวดมนต์แปล บทสังฆคุณ เวลา 1 คาบ (55 นาที)
 สอนและฝึก วันที่..... เดือน ..... พ.ศ. .... ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

1. สาระสำคัญ

ความศรัทธาในจริยาวัตรของพระสงฆ์ เพื่อบริหารจัดการให้ยึดมั่นในพระรัตนตรัย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเชิงพฤติกรรม

- 1) นักเรียนมีรู้อและเข้าใจในความหมายของบทสวดพระสังฆคุณ ในแต่ละบท เพื่อนำไปประยุกต์ในการบริหารจัดการของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้
- 2) นักเรียนสามารถบอกความหมายของการบริหารจัดการตามบทสวดกล่าวสรรเสริญคุณของพระสงฆ์ได้
- 3) นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการบริหารจัดการตามจริยาวัตรในบทสวดสรรเสริญคุณพระสงฆ์ทั้ง 9 ได้
- 4) นักเรียนสามารถปฏิบัติการบริหารจิตตามแบบฝึกการบริหารจิตได้ถูกต้อง
- 5) นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบย่อยเรื่องการสวดมนต์แปลบทสังฆคุณ ได้ 80 ขึ้นไป

3. สาระการเรียนรู้

บทสวดมนต์ บทสังฆคุณ 9 บท

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
 หมูไค, ปฏิบัติแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
 เจ้าหมูไค, ปฏิบัติตรงแล้ว,

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
 หมูไค, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว,

สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
 เจ้าหมูไค, ปฏิบัติสมควรแล้ว,

ยะทิทัง, ได้แก่บุคคลเหล่านี้ คือ,

จัตตาริปุริสะยุคานิ อฏฐะปุริสะปุกะลา, คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษ
 ได้ ๘ บุรุษ,

เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, นั่นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
 อาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา,

ปาหุเนยโย,	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาเตรียมไว้
	ต้อนรับ,
ทักขิณเยโย,	เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน,
อัญชะลิกะระณียโย,	เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี,
อะนุตตะรังปัญญุกเขตตัง โลกัสสะ,	เป็นเนื่อนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า,
ตะมะหัง สังฆัง อะภิปุชะยามิ,	ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมุนั้น,
ตะมะหัง สังฆัง สิริสะนานะยามิ,	ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมุนั้นด้วยเศียร
	เกล้า,

(กราบระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ว่า สังโฆ เม นา โถ)

4. กิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติ

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมในห้องพระหรือห้องจริยของโรงเรียน แล้วนั่งอยู่ในอาการสำรวมพร้อมที่จะสวดบทบูชาพระรัตนตรัยแปล

4.1.2 อาจารย์ผู้สอนแจกแบบฝึกการสวดมนต์ บทสังฆคุณ พร้อมคำแปล

4.1.3 อาจารย์ผู้สอน บอกความสำคัญและจุดประสงค์ในการสวดมนต์แปลแก่นักเรียน

4.1.4 อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนกราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน

4.1.5 อาจารย์ผู้สอน ให้นักเรียนกล่าวคำมอบกาย และจิตใจต่อการปฏิบัติ

4.2 ขั้นสอนหรือการปฏิบัติ

4.2.1 อาจารย์ผู้สอนเริ่มต้นเสียงสวดมนต์บทสังฆคุณแปลทำนองสรภัญญ์

4.2.2 เมื่อสวดมนต์แปลเสร็จ พักสำรวมจิตระลึกถึงคุณของพระอริยสงฆ์ประมาณ 5 นาที เสร็จแล้วอาจารย์ผู้สอน สนทนาถึงบทสวดที่ได้สวดผ่านไปแล้ว ทั้ง 9 บท บอกถึงความสำคัญ และข้อปฏิบัติของพระอริยสงฆ์ที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในชีวิตประจำวันของนักเรียน พร้อมแจกแบบทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกแก่นักเรียน ชุดที่ 3 ให้แก่นักเรียน

4.3 ขั้นสรุป

4.3.1 นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปถึงจริยวัตรข้อปฏิบัติของพระสงฆ์ทั้ง 9 ประการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

4.3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ

4.3.3 อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามในเรื่องที่สงสัยหรือไม่เข้าใจ พร้อมเฉลยแบบฝึกทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกการบริหารจิตเมื่อสมควรแก่เวลา อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนกราบพระรัตนตรัยโดยย่อพร้อมกัน

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

5.1 พระพุทธรูป เครื่องบูชาพระรัตนตรัย

5.2 แบบฝึกการบริหารจิต เรื่องการสวดมนต์บทสังฆคุณ พร้อมคำแปล

5.3 ห้องจริยธรรม

5.4 ห้องสมุด

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด

6.1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายเรื่อง

6.1.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

6.2 เครื่องมือวัดผล

6.2.1 แบบทดสอบท้ายเรื่อง

6.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.3 เกณฑ์การประเมินผล

6.3.1 นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ไม่ต่ำกว่า 80 %

6.3.2 สังเกตการออกเสียงอักขระ ขณะสวด การสนทนา การตั้งใจปฏิบัติ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

7.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

7.2 ให้นักเรียนทำความเข้าใจด้วยคำถามแบบอذنัย ท้ายเรื่อง ตอนที่ 2

8. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง .....

9. บันทึกหลังการสอน

9.1 ผลการสอน

.....
.....

9.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์สอนประจำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

*****

แบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ
แบบฝึกที่ 3 เรื่อง การสวดมนต์แปล บทสังฆคุณ

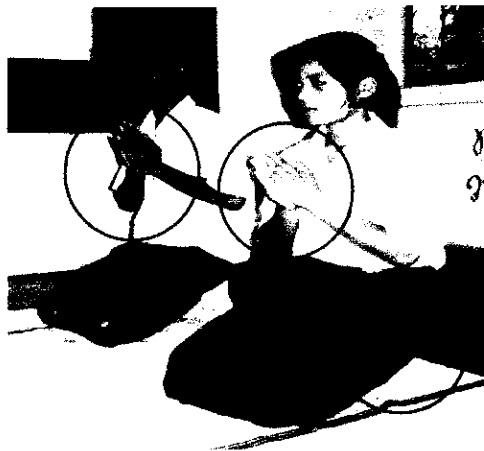
ขั้นเตรียม (ขั้นศีล)

1. นั่งในอาการสำรวม หึงนั่งท่าเทพธิดา ขายนั่งท่าเทพบุตร เตรียมกราบ ดังรูปภาพ

ลำดับที่ 1

2. กราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน 3 ครั้งกล่าวคำมอบตัวแล้วสวดบทสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

3. กล่าวคำมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติ มีคำกล่าวดังนี้

อุกาสะ อุกาสะ ณ โอกาสบัดนี้ ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติ เพื่อกระทำให้แจ้งในคำสอนและการปฏิบัติ ด้วยการสวดสรรเสริญคุณของพระสงฆ์และพระอริยสงฆ์ ข้าพเจ้าจะตั้งสติกำหนดรู้ในคุณของพระอริยสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบแล้ว ขอ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ จงบังเกิดมีในขันธสันดานในเวลาเร็วพลัน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขั้นปฏิบัติ (ขั้นสมาธิ)

1. เริ่มการสวดบทบูชาพระรัตนตรัยแล้วต่อด้วยบทสวดสังฆคุณแปลดังนี้

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง พุทฺธัง อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง ฐัมมํ อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระธรรมนั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้,

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ.

ข้าพเจ้า ขอบูชาพระสงฆ์สาวกหมู่หนึ่ง, ด้วยเครื่องสักการะนี้,

อะระหัง สัมมา สัมพุทฺโธ ภะคะวา.

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ. ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้
เบิกบาน,

(กราบระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าว่า พุทฺโธ เม นาโถ)

สะวาภาโต ภะคะวะตา ฐัมโม. พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า,
ตรัสไว้ดีแล้ว,

ฐัมมํ นะมัสสามิ. ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม,

(กราบระลึกถึงคุณของพระธรรมว่า ฐัมโม เม นาโถ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ. พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆังนะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์,

(กราบระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ว่า สังโฆ เม นาโถ)

ปุพฺพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทฺธัสสะ ภะคะวะโต ปุพฺพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,

อะระหะโต ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส,

สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง, (ว่า ๓ ครั้ง)

สังฆาภิกขุติง

(หันทะ มะยัง สังฆาภิกขุติง กะโรมะ เส)

สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สวอะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
 หมู่ใด, ปฏิบัติดีแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต สวอะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
 เจ้าหมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว,

ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโต สวอะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
 เจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจาก
 ทุกข์แล้ว,

สามิจิปะฏิปันโน ะคะวะโต สวอะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
 เจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว,

ยะทิทัง, ได้แก่บุคคลเหล่านี้ คือ,

จัตตาริปุริสะบุคาณิ อัญฐะปุริสะบุคคะลา, คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษ
 ได้ ๘ บุรุษ,

เอสะ ะคะวะโต สวอะกะสังโฆ, นั้นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
 อาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา,

ปาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาเตรียมไว้ต้อนรับ,

ทักขิเนยโย, เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน,

อัญชะลิกะระณิโย, เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี,

อะนุตตะรังปุณญักเขตตัง โลกัสสะ, เป็นเนื่อนานุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่น
 ยิ่งกว่า,

คะมะหัง สังฆัง อะภิปุชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่นั้น,

คะมะหัง สังฆัง สิริสะนานะยามิ, ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่นั้นด้วยเศียรเกล้า,

(กราบระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ว่า สังโฆ เม นาโถ)

2. นั่งหลับตาสงบนิ่งระลึกถึงจริยาวัตรและคุณของพระสงฆ์ ประมาณ 5 นาที

3. สมควรแก่เวลา ให้นักเรียนคลายจิตออกจากสมาธิ

ขั้นสรุป (ขั้นปัญญา)

1. พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว สอนผู้อื่นรู้ตามได้ เรียกว่า เป็นตัวอย่างที่ดี แล้ว
 สอนคนอื่นได้ด้วย ภาษบาลีสู่ภาษิตว่า ยถาภาติ ตถากาโร พุคเช่นโร ก็ควรทำเช่นนั้น.

2. พระสงฆ์ปฏิบัติตรงกับพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า
3. พระสงฆ์ปฏิบัติเพื่อเข้าใจแจ่มแจ้ง สมควรและเหมาะสม ด้วยอริยมรรคมีองค์ 8 อย่างสม่ำเสมอ
4. พระสงฆ์สมควรที่จะได้รับการอนุเคราะห์ด้วยปัจจัย 4 เพราะเป็น อาหุเนยบุคคล ปุชเนียบุคคล
5. พระสงฆ์ ได้ชื่อว่าเป็นเนื่อนานูญของโลก เพราะการปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง เหมาะสมตามหลักของไตรสิกขา

*****

แบบทดสอบท้ายเรื่อง ที่ 3

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ทับ ก, ข, ค, หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว

1. บทสวดสรรเสริญคุณของพระสงฆ์ มีกี่บทสวด?

ก. 6 บท	ข. 7 บท
ค. 8 บท	ง. 9 บท
2. บทสวดที่ว่า “อุชุปฏินโน” มีความหมายตรงกับข้อใด?

ก. ผู้ปฏิบัติตรงต่อพระนิพพาน	ข. ผู้ปฏิบัติตรงต่อคำสอน
ค. ผู้ปฏิบัติตรงต่อสวรรค์	ง. ผู้ปฏิบัติตรงต่ออาจารย์
3. บทสวดที่ว่า “อาหุเนยโย” มีความหมายตรงกับข้อใด?

ก. ผู้เหมาะสมแก่ของฝาก	ข. ผู้เหมาะสมแก่ของที่จัดเพื่อต้อนรับ
ค. ผู้เหมาะสมแก่การบูชา	ง. ผู้เหมาะสมแก่การยกย่อง
4. บทสวดตามข้อใดแสดงถึงเรื่องการบริหารจิต?

ก. สุปฏิปันโน	ข. อุชุปฏินโน
ค. ญายะปฏิปันโน	ง. สามัญญปฏิปันโน
5. ความว่า “ผู้เป็นเนื่อนานูญของโลก” หมายถึงข้อใด?

ก. การปลุกศรัทธา	ข. การรักษานูญ
ค. การเพิ่มพูนคุณธรรม	ง. การชี้แนวทางนิพพานให้

*****

ตอนที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความ

1. จงอธิบายความหมายและความสำคัญของคำว่า “สุปฏิปันโน”.

.....
.....
.....

2. “ผู้เป็นเนื่อนานูญของโลก ไม่มีนานูญอื่นยิ่งกว่า” หมายความว่าอย่างไร?

.....
.....
.....

*****

เฉลยแบบทดสอบท้ายเรื่อง

*****

ข้อ 1. ง

ข้อ 2 ก

ข้อ 3 ก

ข้อ 4 ก

ข้อ 5 ข

แบบทดสอบสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา
เรื่องการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

*****

คำชี้แจง; ข้อสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ 20 คะแนน

คำสั่ง : ให้นักเรียนใช้เครื่องหมาย X ชี้คัทบ ก, ข, ค, หรือ ง, เพียงข้อเดียวที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

*****

1. การทำสมาธิของข้อใด เป็นสัมมาทิฐิ?

ก.คนนั่งตกเบ็ดนั่งๆ	ข.คนเล่นฟุตบอลอย่างเชี่ยวชาญ
ค.คนนั่งอ่านหนังสือธรรมะอย่างใจจดใจจ่อ	ง.คนนั่งคิดถึงแฟนอย่างใจจดใจจ่อ
2. สวดมนต์บทพุทธคุณ มีทั้งหมดกี่บท

ก. 8 บท	ข. 9 บท
ค. 10 บท	ง. 12 บท
3. พระธรรมคุณ มีบทสวดพรรณาคุณกี่ประการ?

ก. 4 บท	ข. 5 บท
ค. 6 บท	ง. 7 บท
4. พระพุทธองค์ตรัสพระธรรมที่ชื่อว่า ตรัสไว้ดีแล้ว ความหมายถึง โดยย่อ ตรงกับข้อใดมากที่สุด?

ก. ไตรสิกขา 3	ข. อริยสัจ 4
ค. มรรคมืองค์ 8	ง. พระนิพพาน
5. บทสวดพรรณาคุณของพระสงฆ์ มีกี่ประการ?

ก. 8 ประการ	ข. 9 ประการ
ค. 10 ประการ	ง. 11 ประการ
6. พระสงฆ์ผู้ชื่อว่า “ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ” ต้องปฏิบัติตามข้อใดมากที่สุด?

ก. ทาน ศีล ภาวนา	ข. ศีล สมาธิ ปัญญา
ค. ศีล ทาน ภาวนา	ง. สมาธิ ศีล ปัญญา
7. การแผ่เมตตา ทำให้เข้าใจเรื่องใดมากที่สุด?

ก. เรื่องกฎแห่งกรรม	ข. เรื่องความรัก
ค. เรื่องการให้ทาน	ง. เรื่องโลกนี้ โลกหน้า

8. กิจวัตรหลักของพระภิกษุสงฆ์ที่ควรทำที่สุด คือข้อใด?
 ก.เรียนหลักธรรมะ ให้มากๆ   ข.เรียนบาลี ให้ได้เป็นพระมหา
 ค.ปฏิบัติกรรมฐานมากๆ   ง.เรียนให้รู้ อยู่แล้วทำ นำมาสอน
9. “การบริหารจิต” คำกล่าวข้อใดถูกต้องที่สุด?
 ก.การทำสมาธิ   ข.การนั่งกรรมฐาน
 ค.การทำใจให้สงบ   ง.การทำใจให้เข้มแข็ง
10. บทสวดที่ว่า “สุตโต” มีความหมายตรงกับข้อใด?
 ก.พระพุทธเจ้าเสด็จสู่พระนิพพาน   ข.พระพุทธเจ้าปฏิบัติตามพระธรรม
 ค.พระพุทธเจ้าดำเนินตามหลักอริยมรรค   ง.พระพุทธเจ้าเสด็จ ไปได้แล้วด้วย
 ทางอริยมรรค
11. จากคำกล่าวที่ว่า “รู้ได้เฉพาะตน” มีความหมายตรงกับข้อใด?
 ก.ตามองเห็นรูปที่สวยงาม   ข.นักกีฬาวิ่งเหยาะลำแขนเป็นลม
 ค.ลิ้นสัมผัสรสชาติของอาหาร   ง.นักเรียนท่องบทสวดมนต์ได้ด้วยตนเอง
12. ผู้ปฏิบัติสมควร มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด?
 ก.ปฏิบัติตามความถนัด   ข.ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
 ค.ปฏิบัติตามตำแหน่งของตน   ง.ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย
13. บทว่า อหัง สุขิโต โหมิ แผ่เมตตาเพื่อใคร?
 ก.เพื่อเรา   ข.เพื่อพ่อแม่
 ค.เพื่อญาติ   ง.เพื่อเจ้ากรรมนายเวร
14. บทว่า สุขิตา โหนตุ ญาติโย แผ่เมตตาเพื่อใคร?
 ก.เพื่อเรา   ข.เพื่อพ่อแม่
 ค.เพื่อญาติ   ง.เพื่อเจ้ากรรมนายเวร
15. การแผ่เมตตา ข้อใดกล่าวถูกต้อง?
 ก.หนึ่งรักพรมาก   ข.ครูแสงเอ็นดูนักเรียนทุกคน
 ค.พ่อรักเนยมาก   ง.พระสม อธิษฐานให้โยมมีความสุข
16. การแผ่เมตตา หากจัดเข้าสู่พระคุณของพระพุทธเจ้า ตรงกับข้อใด?
 ก.พระวิสุทธินคุณ   ข.พระมหากรุณาคุณ
 ค.พระพุทธคุณ   ง.พระปัญญาคุณ

แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การฝึกสมาธิตามหลักอานาปานสติ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุลของผู้เชี่ยวชาญ.....

ตำแหน่ง..... สถานศึกษาที่สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
2.เนื้อหา					
3.สาระสำคัญ					
4.กิจกรรม					
5.สื่อประกอบ					
6.การประเมินผล					
รวม					

แบบประเมินแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุลผู้เชี่ยวชาญ.....

ตำแหน่ง.....สถานศึกษาที่สังกัด.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติว่ามีความเหมาะสมใน
ระดับใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ด้านที่พิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.คำชี้แจงใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย					
2.เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์					
3.ภาพประกอบกิจกรรม ง่าย ไม่ซับซ้อน					
4.จัดลำดับก่อนหลังสอดคล้อง					
รวม					

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม(IOC)ของแบบทดสอบ การบริหารจัดการตามหลักอานาปานสติ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุลของผู้เชี่ยวชาญ.....

ตำแหน่ง.....สถานศึกษาที่สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

กา ✓ ในช่อง +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

กา ✓ ในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

กา ✓ ในช่อง -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC)	คะแนนการพิจารณา		
		+ 1	0	- 1
บทสวดพุทธคุณ	บอกความหมายได้ เข้าใจความหมาย เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
บทสวดชัยมงคล	บอกความหมายได้ เข้าใจความหมาย เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
บทสวดสังฆคุณ	บอกความหมายได้ เข้าใจความหมาย เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
บทสวดแผ่เมตตา	บอกความหมายได้ เข้าใจความหมาย เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
การยืนสมาธิ	บอกความหมายได้ เข้าใจวิธีการปฏิบัติ เกิดศรัทธา	.....	.....	.....

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC)	คะแนนการพิจารณา		
		+ 1	0	- 1
การเดินสมาธิ	บอกความหมายได้	.....	.....	.....
	เข้าใจวิธีการปฏิบัติ	.....	.....	.....
	เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
การนั่งสมาธิ	บอกความหมายได้	.....	.....	.....
	เข้าใจวิธีการปฏิบัติ	.....	.....	.....
	เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
การนอนสมาธิ	บอกความหมายได้	.....	.....	.....
	เข้าใจวิธีการปฏิบัติ	.....	.....	.....
	เกิดศรัทธา	.....	.....	.....
รวม				

แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่มีต่อแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงเพื่อจะเป็นประโยชน์ที่จะมีขึ้นแก่การวิจัย และเพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ และการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและเจริญปัญญา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสมต่อไป ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอสงวนไว้เป็นความลับเฉพาะการวิจัยครั้งนี้ เท่านั้น

คำชี้แจง 1.แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ แบ่งออกเป็นส่วนตัว่อยได้ดังนี้

2.1 ความรู้และความเข้าใจของการฝึกสมาธิตามหลักอานาปานสติ

มีจำนวน 7 ข้อ

2.2 ความพึงพอใจต่อวิธีการสอนการบริหารจิตด้วยแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ มีจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะได้แสดงความคิดเห็นแบบอิสระ เพื่อนำไปปรับปรุงการทำวิจัยในโอกาสต่อไป จำนวน 2 ข้อ

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบ 5 ระดับตัวเลือก โดยมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2) ประสบการณ์ในการปฏิบัติสมาธิ

( ) เคย 1-5 ครั้ง ต่อปี

( ) เคย 6-10 ครั้ง ต่อปี

( ) เคย 11 ครั้งขึ้นไป ต่อปี

( ) ไม่เคยเลย

ส่วนที่ 2 ความเหมาะสมในเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติสมาธิการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ

ส่วนที่	เนื้อหา	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด(5)	มาก(4)	ปานกลาง(3)	น้อย(2)	น้อยที่สุด(1)
1.	<p>ความรู้และความเข้าใจของการฝึกสมาธิตามหลักอานาปานสติ</p> <p>1) ประโยชน์ของสมาธิ.....</p> <p>2) ความหมายของอานาปานสติ.....</p> <p>3) ประโยชน์ของการบริหารจิต.....</p> <p>4) ขั้นตอนการการปฏิบัติสมาธิ.....</p> <p>5) เชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาการเรียนและปัญหาชีวิตได้.....</p> <p>6) เข้าใจวิธีการปฏิบัติ ก่อนใช้แบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ.....</p> <p>7) สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย....</p>					
2.	<p>ความพึงพอใจต่อวิธีการสอนการบริหารจิตด้วยแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ</p> <p>1) ความสอดคล้องของวิธีการสอนกับความต้องการของงานนักเรียน.....</p> <p>2) เนื้อหากระชับชัดเจน.....</p> <p>3) บอกถึงวิธีการขั้นตอนเข้าใจได้.....</p> <p>4) เกิดความสนใจ ไม่น่าเบื่อ.....</p> <p>5) นักเรียนมีส่วนร่วม.....</p> <p>6) สถานที่ เวลา เหมาะสมแก่การปฏิบัติ.....</p> <p>7) ภาพประกอบเหมาะสมแก่เนื้อหาของการบริหารจิตได้.....</p> <p>8) สามารถนำไปปฏิบัติแก่ตนเองและแนะนำผู้อื่นได้ถูกต้อง.....</p>					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

1) นักเรียนเห็นว่า การบริหารจัดการ มีความจำเป็นมากน้อยอย่างไร?

.....
.....
.....

2) นักเรียนคิดว่า วิธีการหรือสิ่งกระตุ้นในการบริหารจัดการที่ดี ควรมีลักษณะเช่นไร

.....
.....
.....

*****

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม(IOC)ของ
แบบสอบถามวัด เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการด้วยแบบฝึกการบริหารจิตตามหลัก
อานาปานสติ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุลของผู้เชี่ยวชาญ.....

ตำแหน่ง.....สถานศึกษาที่สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด .....

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

กา ในช่อง + 1 ถ้าแน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์

กา ในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์

กา ในช่อง - 1 ถ้าแน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC)	คะแนนการพิจารณา		
		+ 1	0	- 1
1.ความหมาย	บอกความหมาย			
2.ประโยชน์	บอกความสำคัญ			
3.วิธีการปฏิบัติ	เข้าใจและศรัทธา			
4.ความมั่นใจและศรัทธา	ศรัทธาในการปฏิบัติ			
5.ความเหมาะสมของเนื้อหา	รู้และเข้าใจ			
6.ภาพประกอบกิจกรรม	รู้และเข้าใจ			
รวม				

ภาคผนวก ข
ภาพกิจกรรมการปฏิบัติการบริหารจัดการด้วยแบบฝึกการบริหารจิต
ตามหลักอานาปานสติ

ภาพที่ 1 นักเรียนเตรียมตัวกราบ และเตรียมสวดสรรเสริญคุณพระรัตนตรัยหลัง ได้รับ
แบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ

ภาพที่ 2 นักเรียนกราบพระอาจารย์ ก่อนเรียนและฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ
ด้วยแบบฝึกการบริหารจิต

ภาพที่ 2 นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนของแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ
ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ภาพที่ 4 นักเรียนร่วมกันสวดสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย พร้อมเพรียงกัน

ภาพที่ 5 นักเรียนนั่งปฏิบัติสมาธิในอริยาบถนั่ง

ภาพที่ 6 นักเรียนปฏิบัติการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ ในอริยาบถเดิน

ภาพที่ 7 นักเรียนปฏิบัติการบริหารจัดการตามหลักอานาปานสติ ในอิริยาบถเดิน

ภาพที่ 8 นักเรียนปฏิบัติการบริหารจัดการตามหลักอานาปานสติ ในอิริยาบถนอน

ภาพที่ 9 นักเรียนกำลังทำกิจกรรมทดสอบข้อสอบย่อยท้ายแบบฝึก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ภาพที่ 10 นักเรียนกำลังทำการทดสอบข้อสอบ หลังการใช้แบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง กราบนิมนต์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

กราบนมัสการ พระครูปิยะปริยัติกิจ

สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน.....ชุด

ด้วย พระมหาประยงค์ เศษวงค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาคปกติ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัย และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ สาระ การเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนจังหวังวิริยาประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยดำเนินไปด้วยความ เรียบร้อยเกิดประสิทธิผล มหาวิทยาลัยฯ จึงกราบนิมนต์พระคุณเจ้าได้ให้ความเมตตาเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ด้านโครงสร้างเนื้อหา ภาษา และสถิติ การวิจัย ในครั้งนี้ด้วย

จึงน้อมสการมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจาก ท่านด้วยดีขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

น้อมสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน อาจารย์คำพูน ไชยชนะนิจ

สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน.....ชุด

ด้วย พระมหาประยงค์ เศษวงค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาศึกษาศาสตร์ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัย และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนจังหวังวิฑูริยวิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิผล มหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ด้านโครงสร้างเนื้อหา ภาษา และสถิติการวิจัย ในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน อาจารย์พัชรินทร์ พันธุ์เลิศ

สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน.....ชุด

ด้วย พระมหาประยงค์ เศรษฐ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาคปกติ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัย และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนจังหวังรัฐวิริยาประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิผล มหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ด้าน โครงสร้างเนื้อหา ภาษา และสถิติการวิจัย ในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน อาจารย์สุกัญญา ไชยศิริรินทร์

สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน.....ชุด

ด้วย พระมหาประยงค์ เศษวงค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาคปกติ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัย และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนจันทรวินิจฉัยวิद्याประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิผล มหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ด้านโครงสร้างเนื้อหา ภาษา และสถิติการวิจัย ในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน อาจารย์เสาวณิต ร่มศรี

สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน.....ชุด

ด้วย พระมหาประยงค์ เศษวงค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาคปกติ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัย และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบฝึกการบริหารจิตตามหลักอานาปานสติ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนจังหวังรัฐวิริยาประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิผล มหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ด้านโครงสร้างเนื้อหา ภาษา และสถิติการวิจัย ในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘